

КАРІНА НАЗАРОВА, ВОЛОДИМИР ГОРДОПОЛОВ,
МАРІЯ НЕЖИВА, ТЕТЯНА КОПОТІЄНКО,
ВІКТОРІЯ МІНЯЙЛО, ВАЛЕРІЙ РОЗДОБУДЬКО,
ОСТАП ОЛЕНДІЙ, ОЛЕСЯ МОЙСЕЄНКО,
ОЛЕКСАНДРА ФЕДОРЕНКО, АНАСТАСІЯ МАЙСТРЕНКО

**АНАЛІЗ ТА АУДИТ
В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
ЦИФРОВОЇ ДЕРЖАВИ**

Монографія

КИЇВ-2023

УДК 657.6:[330.3:005.934

Аналіз та аудит в системі економічної безпеки цифрової держави / К. О. Назарова, В. Ю. Гордополов, М. О. Нежива, Т. Ю. Копотієнко, В. П. Міняйло, В. В. Роздобудько, О. Т. Олендій, О. М. Мойсеєнко, О. П. Федоренко, А.С. Майстренко; за заг. ред. К. О. Назарова: Монографія. К.: "Фенікс", 2023. – 322 с.

ISBN

Автори:

Назарова К.О., доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансового аналізу та аудиту Державного торговельно-економічного університету;

Гордополов В.Ю., доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансового аналізу та аудиту Державного торговельно-економічного університету;

Нежива М.О., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансового аналізу та аудиту Державного торговельно-економічного університету;

Копотієнко Т.Ю., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансового аналізу та аудиту Державного торговельно-економічного університету;

Міняйло В.П., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансового аналізу та аудиту Державного торговельно-економічного університету;

Роздобудько В.В., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансового аналізу та аудиту Державного торговельно-економічного університету;

Олендій О.Т., кандидат економічних наук, сертифікований аудитор, Diploma of international financial reporting ACCA, партнер аудиторської фірми "Grant Thornton Ukraine", докторант кафедри фінансового аналізу та аудиту Державного торговельно-економічного університету;

Мойсеєнко О.М., аспірантка кафедри фінансового аналізу та аудиту Державного торговельно-економічного університету;

Федоренко О.П., аспірантка кафедри фінансового аналізу та аудиту Державного торговельно-економічного університету;

Майстренко А.С., аспірантка кафедри фінансового аналізу та аудиту Державного торговельно-економічного університету.

Рецензенти:

Волосович С.В., доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів Державного торговельно-економічного університету,

Гуцаленко Л.В., доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри обліку та оподаткування, Національний університет біоресурсів і природокористування України,

Парасій-Вергуненко І.М., доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансового аналізу та аудиту Державного торговельно-економічного університету,

Костюк Б.В., кандидат економічних наук, заступник начальника відділу перевірок у сфері видобування та переробки природних ресурсів управління податкового аудиту у сфері матеріального виробництва, Головне управління Державної податкової служби у м. Києві,

Несходовський І.С., кандидат економічних наук, директор Інституту соціально-економічної трансформації, експерт групи «Податкова реформа»,

Чайка В.В., кандидат економічних наук, начальник відділу забезпечення внутрішніх комунікацій Управління організаційного забезпечення, Рахункова палата,

Ілясевич С.О., фінансовий директор ТОВ «Аудиторська фірма «Стандарт»

Монографія узагальнює результати наукового дослідження на тему: "Праксеологія аналізу та аудиту в системі економічної безпеки України". Може бути корисною як науковцям, так і практикам в царині обліку та оподаткування, економічного аналізу, фінансового контролю та аудиту, докторантам, аспірантам і студентам закладів вищої освіти, широкому колу користувачів інформації.

ЗМІСТ

	Стор.
ПЕРЕДМОВА	4
РОЗДІЛ 1. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ЦИФРОВОЇ ДЕРЖАВИ..	7
1.1. Сутність, ключові компоненти та концепція економічної безпеки країни.	7
1.2. Місце і роль економічного аналізу та аудиту в системі економічної безпеки держави.	23
1.3. Стан та тренди розвитку економічного аналізу та аудиту в євроінтеграційних умовах.	55
РОЗДІЛ 2. ДИДЖИТАЛІЗАЦІЯ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ В СИСТЕМІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ	80
2.1. Етимологія та етіологія понять "диджитизація", "диджиталізація" та "диджитал-трансформація".	80
2.2. Диджиталізація обліку для потреб інформаційного забезпечення аналізу та аудиту	100
2.3. Digital-аудит та аналіз в системі інформаційної безпеки держави ..	118
РОЗДІЛ 3. ІМПЕРАТИВИ АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ЦИФРОВОЇ ДЕРЖАВИ	154
3.1. Інституційна трансформація аналізу та аудиту в системі економічної безпеки держави	153
3.2. Модель аналітичного забезпечення системи економічної безпеки країни	172
3.3. Синергія внутрішнього та зовнішнього аудиту компаній суспільного інтересу в системі економічної безпеки України. ...	196
РОЗДІЛ 4. ПРАКСЕОЛОГІЯ АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ЦИФРОВОЇ ДЕРЖАВИ ..	224
4.1. Методичні прийоми праксеології економічного аналізу в системі економічної безпеки країни	224
4.2. Практичні засади аудиту в забезпеченні економічної безпеки України	251
4.3. Ефективність внутрішнього аудиту діяльності суб'єктів господарювання	288
ПІСЛЯМОВА	308
ДОДАТКИ	312

ПЕРЕДМОВА

Хто володіє інформацією, той володіє світом
Н. Ротшильд

2022 рік став переломним в історії сучасної України-кожен українець по-новому став споглядати за розвитком своєї держави, оцінювати її досягнення, національні пріоритети, планувати власне майбутнє й майбутнє своїх дітей, визначати своє місце у великому соціально-економічному механізмі під назвою "держава". І ключовою складовою цієї держави є її безпека, загалом, та економічна безпека, зокрема.

Довіра суспільства до державних інституцій та ефективності їх діяльності базується на тому, наскільки пересічні українці довіряють інформації, яку їм представляють. Важливо зважувати на те, що основні показники економічної безпеки України починають формуватися ще з мікро-рівня, тобто з рівня кожного суб'єкта господарювання, організації, установи тощо. І в процесі руху інформаційних потоків у користувачів інформації, професійних та не професійних, формується уявлення про те, наскільки надійною, стабільною та захищеною є система економічної безпеки держави. Але таке аналітично обґрунтоване професійне судження повинно формуватися на об'єктивній, підтвердженій інформації, яку здатен підтвердити (або спростувати) незалежний аудитор. Аудит, який базується на використанні результатів аналізу, в державі виконує важливу місію – захисту інтересів громадян, особливо коли мова йде про перевірки діяльності суб'єктів господарювання, діяльність яких становить суспільний інтерес (т.з. підприємства суспільного інтересу).

Україна впевнено крокує в євроінтеграційному напрямку, створює підґрунтя для свого післявоєнного відновлення, економічної стабільності та подальшого розвитку. Держава в центрі Європи має значний соціально-економічний потенціал та високопрофесійні людські кадри, здатні подолати загрози різної етіології та підступну військову навалу окупантів.

Непереборне прагнення українців-європейців побороти корупцію, відкрити назагал інформацію, яка повинна бути в загальному доступі (шляхом відкриття різноманітних, раніше закритих, реєстрів), розкриття резонансних справ, відчутне збільшення кола суб'єктів господарювання, які зобов'язані проводити обов'язковий аудит фінансової звітності, прийняття концептуально нового закону України "Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність" привертають увагу й довіру світової спільноти до українського ринку капіталу. Вперше в історії України створений ОСНАД (Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю"), діяльність якого спрямована на забезпечення високого рівня впевненості власників, інвесторів та інших користувачів у інформації, розкритій у фінансовій звітності, як надійної бази прийняття ефективних рішень, активно впроваджується контроль якості в царині аудиту, відбувається трансформація і реформування аудиту як дієвого інструменту аналізу й оцінки кожного суб'єкта господарювання, організації чи установи, від оцінки діяльності яких залежить довіра до інформації, яка забезпечує економічну безпеку держави, адже саме відкрита інформація, яка систематизується та професійно оцінюється в процесі аналізу та аудиту, є квінтесенцією відкритої європейської економіки та суспільства.

В глобалізаційних умовах відкритої економіки, які характеризуються посиленням інформаційної транспарентності, спостерігається поступове зміщення акцентів в бік довіри до проаудійованої, підтвердженої, відкритої інформації. Об'єктивність, обґрунтованість, прозорість та достовірність забезпечує довіру до інформації в системі економічної безпеки держави. Саме підтверджена, об'єктивна

інформація, яка отримана в процесі аналізу та аудиту, є тією підставою, від якої залежить прийняття управлінського рішення.

Монографія узагальнює результати наукового дослідження на тему: "Аналіз та аудит в системі економічної безпеки цифрової держави". Може бути корисною як науковцям, так і практикам в царині обліку та оподаткування, економічного аналізу, фінансового контролю та аудиту, докторантам, аспірантам і студентам закладів вищої освіти, широкому колу користувачів інформації.

Кафедра фінансового аналізу та аудиту вдячна керівництву Державного торговельно-економічного університету за створення умов для проведення та оприлюднення результатів наукових досліджень.

Слава Україні!